

Izhaja vsak dan, izzemši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinosti“. Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruga z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za en mesec 3.—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 5/20
za pol leta 2/10

URADNO POROČILO O DELOVANJU NAŠE VOJSKE. - Na Francoskem bitka traja dalje.

DUNAJ, 26. (K.) Uradno se razglša: Po bitki pri Lovu uvedeno zbiranje naših vojnih sil na prostoru zapadne reke San, ni dalo le novinskega trospornega povoda za najzlobnejše izmišljotine in smešne komentarje, ampak je vzbudilo tudi drugod krivična predstavljanja o položaju naše vojske.

Temu nasproti moramo opozoriti, da je bilo omenjeno zbiranje odrejeno povsem prostovoljno, za kar naj bo navedeno v dokaz le to, da ga sovražnik ni mogel ali skušal motiti. Trditve od sovražne strani o vseh in na črti ob Sanu so povsem neresnične. Gre le za posamična, za veliko uporabo čet, težkih topov in municije uprizarjena obstreljevanja proti napravljenim in zavarovanim utrdbam in srbko zasadenim prehodom, ki smo jih zapustili, ko smo izpolnili svoj namen in smo razstrelili mostove.

Iz Londona došla vest o padu dveh fortov pri Przemyslu je seveda popolnoma iz trte izvit.

Položaj na balkanskem bojišču je do zadnjega dovolj jasnega komuniqueja ostal neizpremenjen.

Namiesnik šefa generalnega štaba pl. 1. kor., generalni major.

Z nemško-francoskega bojišča.

BERLIN 26. (Uradno.) Veliki glavni stan javlja dne 25. IX. zvečer:

Napredek operacij je na našem skrajnem desnem krilu dovel do novih bojov, v katerih pa odločitev še ni padla.

V sredini bojne fronte se ni zgodilo ničesar, razen posamičnih vpadov obeh strank.

Kot prva zaporna utrdba južno od Verduna je prvi padel Camp des Romains pri Saint Mihiel. Bavarski polk von der Tann je na utrdbi zasedel nemško zastavo.

Naše čete so tam prekoračile Mozo. Sicer nobenih izprememb ne na zapadu, ne na vzhodu.

Grof Moltke o vzajemnosti germanskih plemen.

KRISTIJANJA 25. (Woltfova pisarna.) V nekem, splošnosti neznanem pismu generalfeldmaršala grofa Moltkeja od dne 24. marca 1887, ki je sedaj prvič objavlja neki tujakšnji tednik, je rečeno: Morda se zavedo kdaj vsa germanska plemena svojega skupnega izvora in ustvarijo potem neprekoračljiv jez proti poplavi od Vshoda in zapada.

Še o potopitvenju 3 angleških križark.

LONDON 25. (Preko Berlina.) „Daily Chronicle“ javlja iz Harwicha: Ne govori se o ničemer drugem nego o potopitvenju onih treh križark. D. zn. čim nemških podvodnih čolnov sloni brez dvoma na poprej konstruiranem načrtu. Flotila podvodnih čolnov je kakala na ugodno priliko za napad. Ladje spremeljevalke so nosile holandsko zastavo in si niso prizadevale, da bi rešile potapljačce se vojske.

Eksplodirala na „Aboukir“ je bila tako silna, da je od 800 vojakov le 48 preživel katastrofo.

Govorec o izgubi teh oklopnih križark, naglašajo listi, da sta bile dve križarki zadeti po torpedih med tem, ko sta bili zaplenjeni z reševanjem možna prva zadeta križarka. Listi menijo, da je potrebna revizija sedanjih običajev pri reševanju možna na ladjan, ki se potapljajo.

Listi naglašajo, da bi bila lahko zadeta ista usoda avgleške ladje, ki so pri Helgolandu reševale nemško mornariško moštvo.

Dalje naglašajo, da bodo Angleži, ki se doslej niso posluževali podmorskih min, prisiljeni tudi, posluževati se jih, da položijo verigo okolo obali sovražne dežele.

Poškodovanje katedralne v Reimsu.

KOLONJA 25. (Kor.) „Kölnische Zeitung“ javlja: Iz francoskega vira došla vest, da je papež pri cesarju Viljemu ali pri nemški vladi prigovarjal proti poškodovanju katedralne v Reimsu, je neresnična. Res pa je, da je bil papež po poslaniku Prusije pri papeški stolici obveščen o pravem stanju stvari in da se je izjavil zadovoljenega po dobljenem pojasnilu.

O zmagi Hindenburga.

BERLIN 25. (K.) K izvajanjem angleškega lista „Daily Mail“ o zmagi generalnega polkovnika Hindenburga pripominja „Nordd. Allg. Zeitung“: Nemške zmage, kakor jih ne pozna takih svetovna zgodovina, se tu po angleškem listu lažljivo pretvarjajo v slajsen strateški čin ruskega vojskovodje. Ako ne bi na teh lažeh in zavijanjih, ki neoporečno razkrivajo dušo Anglije v vsem njegovem, občutli silen naveden stud, morali bi se temu v resnici srčno smejati.

Neresnične vesti o potopitvenju nemških ladij.

BERLIN 25. (K.) Vest angleške Marconijeve stacije v Polthu, razglšana po časopisih, da je namreč ruski križar „Balkan“ v Vzhodnem morju potopil nekega nemškega križarja in dve nemški torp-dovki, je izmišljena, kakor doznajemo iz pristojnega vira.

Grofica Štefanija Lonyay protektorica patrijotične akcije.

BUDIMPEŠTA 25. (Kor.) Grofica Štefanija Lonyay, ki jo je župan dr. Barczy naprosil, naj prevzame protektorat nad akcijo v zaščito mater centralnega pomožnega odbora, se je v pismu, naslovljenem na župana, zahvalila za to počaščenje. V pismu je dalje rečeno:

„V neskončno veselje mi je, da morem izdatno sodelovati za žene, matere in sirote naših ljubljnih vojakov, s katerimi sočutstvom v topli ljubezni in čustveni srcem Prosim Boga, da bi vsak čin patrijotične akcije spremljal s svojim blagoslovom, da bomo mogli izvršiti svoje delo z najvešim uspehom.“

Turški veleposlanik zapušča Ameriko.

WASHINGTON 25. (K.) Turški veleposlanik je s poročil predsedniku Wilsonu, da v dveh tednih zapusti Ameriko. Turški veleposlanik je baje grajal odpravo eksteritorialne pravice inozemcev v Turčiji.

Vojna posojilna blagajna.

BUDIMPEŠTA 25. (Kor.) Razglas finančnega ministrstva o začetku delovanja vojne posojilne blagajne in o podpisu nje firme pravi:

Na podlagi § 11 cesarske naredbe od 19. septembra 1914, drž. zak. št. 243, se razglša, da bo imelo ravnateljstvo vojne posojilne blagajne dne 26. sep. em. t. l. svoje ustanovno zborovanje in da s tem začne poslovanje vojne posojilne blagajne.

Ustanova posojilnic in čas otvoritve poslovanja pri posamičnih posojilnicah se objavi posebej.

Firma vojne posojilne blagajne se bo podpisovala na ta način, da se k označbi „vojna posojilna blagajna“ pridoda še podpis predsednika ali njegovega namestnika, in enega članov ravnateljstva vojne posojilne blagajne.

Razne politične vesti.

Posredovalna pisarna v Bernu (v Švic.) Iz Berna brzojavljajo: Zvezni svet je pooblastil politični departement v ustanovitven pisarne za posredovanje odpošiljanja interniranih civilnih oseb v domovino.

namreč oseb, ki so se ob začetku mobilizacije nahajale v kaki tuji vojaški državi in so jih siloma pridržali tamkaj. Mnogo njih je brez vsakih ekziscentnih sredstev in jim je večinoma odrezana vsaka zveza s svojci, sorodniki in prijatelji v državi-domovini. Deloma je njihov položaj istakto hud kakor oni vojnih vjetnikov, deloma pa — sosebno, ker gre tudi za otroke in ženske — še žalostnejši. Švicarski politični departement si šteje v nalogo nevtralne dežele, da stori vse možno za odstranitev ali zboljšanje tako žal stnih razmer in da pomaga na vračanju civilnih internirancev v domovino.

Iz razgovorov s tukajšnjimi diplomatičnimi zastopniki izhaja, da sta se Francija in Nemčija izjavili pripravljene za izročitev mobiliziranih in pridržanih civilnih internirancev (žensk, otrok, možkih iznad 18 in nad 50 l.) in da hvaležno sprejemata posredovanje Švice.

Sodelovanje Švice na odpošiljanju internirancev v domovino je namenovano tako-le: Pod neposrednim nadzorstvom političnega departementa se osnuje v Bernu pisarna za odpošiljanje interniranih civilnih oseb. Ta pisarna sprejema od vojujočih držav, v kolikor se hočejo posluževati njenega posredovanja, sezname oseb, ki prihajajo za odpošiljanje v pošte, skrb za to, da se odpošiljanci izroče na določen obmejni ali zbiralni kraj, skrb za oskrbo in eventuelno nastanjenje med poljo po Švici, ter posreduje dopisovanje med interniranci in njihovimi svojci. Na prehodnih krajih se ustanove etapne komisije iz gospodov in dam. — Stroške transportov nosijo domovinske države. Pokritje stroškov za oskrbo interniranc

cev med transportom preko Švice, in za nastanjenje v Švici je naloga dobrodelnosti.

Srbski major Božo Tankosić padel v boju. Dunajski „Neuer Wiener Journal“ poroča iz Prage: „Bohemia“ priobčuje pismo nekega vojaka, ki se je udeležil drugega prehoda preko Drine in temu sledečih bitk na srbskem ozemlju. Vojak pripoveduje v tem pismu, da so na prodiranju proti Krupanju našli mrtvega pod nekim topom srbskega majorja Božo Tankosića. Kakor je znano, je izhajalo iz dokumentov, ki jih je nabrala tekem prve preiskave avstro-ogrška vlada glede sarajevske atentata, da je bil major Tankosić eden najprijaznejših članov „Narodne Obrane“ in da je on stavljal zarotnikom na razpolago browning-pistoole, s katerimi so se potem vežbali v streljanju na vojaškem strelišču v Topčiderju. Pripovedovalo se je, da je major Tankosić pobegnil v Rusijo, sedaj se je pa izvedelo, da je našel smrt na bojnem polju.

Izvrstna aprovizacija Dunaja. „Information“ piše: Jako zadovoljiva letina in ugodno stanje našega porabnega gospodarstva nas rešuje v teh resnih vojnih dnevih vseh skrbí glede najvažnejših vprašanj ljudske prehrane. Vsa Avstro-Ogrska more v tem pogledu z vso mirnostjo pričakovati prihodnje zime. Specijelno Dunaj ne bo glede aprovizacije niti občutil vojne. Ravno kar je v mestnem svetu župan dr. Weisskirchner razvil jasno sliko o ukrenjenih odredbah, ki se jih more označiti kot povsem izvrstne in zadostne. Tudi glede preskrbe z ogljem ni nikakega vzroka za bojazni in isto velja tudi glede oskrbe z mlekom. Tudi iz provincije prihajajo izključno pomirljiva poročila o aprovizacijskih razmerah.

Protekcija avstrijskih podanikov v inozemstvu. Tu podajamo imenik onih držav, ki so prevzele protekcijo avstro-ogrskih podanikov, kakor tudi avstro-ogrskih interesov v onih državah, s katerimi je Avstro-ogrška monarhija v konfliktu:

V Srbiji: Združene države severne Amerike (amerikanski poslanik za Srbijo ima svoj sedež v Bukarešti);

v novi Srbiji: Italija;

v Rusiji, Franciji in Angliji: Združene države severne Amerike;

v Črnogori: Grška;

v Belgiji: (izvzemši ozemlja, ki so jih zasedli Nemci), na Japonskem in v Maroku: Združene države severne Amerike;

v Egiptu: Italija.

Protekcija podanikov in interesov onih držav, ki so z našo monarhijo v konfliktu, so pa v Avstro-ogrski monarhiji prevzele sledeče države:

Za Srbijo: Španska (v Budimpešti, v Karlovih varih, v Pragi in v Trstu so prevzeli protekcijo podanikov in interesov Srbije in Rusije ameriški konzuli, ki imajo svoj sedež v teh mestih);

za Francijo in Anglijo: Združene države severne Amerike;

za Črnogoro: Grška;

za Belgijo: Španska in

za Japonsko: Združene države severne Amerike.

Italija in vojna. „Information“ piše: Socijalno-demokratska stranka v Italiji je sklenila jako energično izjavo za nadaljevanje sedanje nevtalitetne politike, kar je vladi brzokone zelo prijetno, ker dobiva s tem oporo. Seveda se ne more v naprej napovedovati razvoja stvari. V zadnjih dveh mesecih smo doživeli toliko preseženosti, da se ima vse vzroke k previdnosti v proročanju. Vendar se osmeljujemo izreči svoje mnenje, da ostane Italija nevtralna do konca.

Dunajska informacija meni tu gotovo: do konca operacij! A potem? To je tisto vprašanje, ki bo dajalo nadalje misliti avstrijskim narodom!

Kako postopajo Črnogorci z našimi vjetniki? Gospa Ana Rak v Puli, katere sin je bil vkrčan kot pomorščak na pogubljeni vojni ladji „Zenta“, je prejela naslednje pismo: „Ljuba gospa! Cenim se srečnega, da Vam morem sporočiti vesele vest, da je Vaš sin rešen. Čudi ste gotovo že, da se je ladja „Zenta“ potopila. Med rešenimi je Vaš sin, ki je ranjen na stegno. Bodite, ljuba gospa, brez skrbi, ni težko ranjen. Rana sicer ni neznatna, ali brez vsake nevarnosti. Pred nekoliko dnevi se je izvršila operacija in izvadili so mu koso granatnega železa. Operacija se je posrečila prav dobro. Smete se v resnici šteti srečno, da je ubežal strašni smrti, kajti bilo je, kakor opisujejo drugi, strašno. Prihajam pogosto v bolnišnico in ga obiskujem. Morete torej biti povsem mirni, kar se njeja tiče. Sporoča Vam pozdrave in zaupa Bogu, da Vas bo skoro mogel zopet videti in Vas objeti. Sprejmi-

te, ljuba gospa, mnogo odkritosrčnih pozdravov. Mila Perazić.

Angleške odredbe proti nemški trgovini. Angleška vlada je, kakor znano, po izbruhu vojne prepovedala trgovino s sovražnikom. Ker so glede smisla in vpornosti teh določil nastali dvomi, se naznanja lo sledeča pojasnila: 1. Da se določi, kakih posli z inozemskimi trgovci so dovoljeni, je važno, da se izve, kje stanuje tuji trgovec in kje ima svojo trgovino, njegovo državljanstvo pri tem ne pride v poštev. 2. Angleške tvrdke smejo sklepati zveze z nemškimi in avstrijskimi tvrdkami, ki se nahajajo v nevtralnem ali pa na angleškem ozemlju. Prepovedane so le zveze s tvrdkami, ki se nahajajo v sovražnih deželah. 3. Če ima kaka tvrdka z glavnim sedežem v sovražni deželi, podružnice v nevtralnih državah ali na angleškem ozemlju, je promet s temi podružnicami, razven v nekaterih slučajih, dovoljen le toliko časa, dokler ni v nobeni zvezi z glavnim trgovino. 4. Poslovni zaključki, ki so bili sklenjeni pred izbruhom vojne s tvrdkami v sovražnih deželah, se tekem vojne ne smejo izvršiti; plačila, ki bi nastala radi tega, se tem tvrdkam ne morejo izplačati. Če pa gre le za izplačila že dobljenega blaga ali že izvršenih služb, se temu ne nasprotuje. Vlada si pridržuje pravico, da izda v slučaju potrebe strožje odredbe ali še posebne prepovedi v državnem interesu.

Uniforma ruske armade v vojni. Tudi ruska armada ima v vojnem času svojo posebno uniformo, koje barva je bila določena na podlagi pridobljenih izkušenj za časa rusko-japonske vojne. Barva ni kakor pri nas svetlo- ali modrosiva, ampak sivozelena. Posamezna moštva se razlikujejo med seboj le po epavletah. Vrh tega ima kavalerija in jahajoča artiljerija modrosive hlače. Epavlete so pripravljene za obračanje in so na strani, določeni za mirovne čase, raznobarvne, na strani, določeni za vojne čase pa so popolnoma sivozelene. Na njih se nahaja številka polka z začetnimi črkami, ki so pri raznih moštvi raznobarvne: pri infanteriji rme, pri strelčkih karminasto-rdeče, pri konjenici svetlomoder, pri artiljeriji rdeče, (pri jahajoči artiljeriji in pri kavaleriji pa svetlomoder). Vojna uniforma obstoji iz suknje, kape, hlače, škornjev in plaščev. Kroj uniforme je pri oficirjih in pri moštvi enak. Plašči imajo kapuce in isto barvo, kakor plašči v mirovnem času. Epavlete so pri oficirjih podložene z zlatimi ali srebrnimi nitmi in sicer tako, da so le robovi epavlet prosti. Oficirska šarža je zaznamovana z zvezdami na epavletah. Praporčak ima eno, podčastnik (odgovarja joč našemu poročniku) dve, poročnik tri, štabni stotnik štiri zvezde. Mesto v mirnem času običajnega srebrnega pasa in s srebrnimi in zlatimi nitmi obšitega čopa ob sabljah, nosijo oficirji v vojni navaden pas iz naravnega usnja. Tudi ruski generali imajo v splošnem sivozelene uniforme v vojni, vendar pa so hlače modrosive (kakor pri kavaleriji in jahajoči artiljeriji) z rdečimi lampasami. Epavlete so rdeče, s širokimi, zlatimi obšivi. Na teh obšivih se nahajajo tudi šaržna znamenja. Ta obstoje v sledečem: Generalmajor ima dve, generalleutnant tri zvezde. General infanterije (kavalerije i. t. d.) in feldmaršali imajo mesto zvezd na epavletah dve zlatovezani, križajoči se palici. Generalni štab ima uniformo, podobno jahajočim četam. Epavlete so srebrnoprekatane s črno podlago na rdečem polju.

Sličice z vojne.

Turinska „Stampa“ prinaša naslednje poročilo svojega dopisnika iz Strasburga: Prišel sem v Strasburg ponoči. Na postaji se je gnetlo kakih 30 vojaških vlakov. Cela reka vojakov se premika po peronih in po ulicah. Veter se igra z zastavami „Rdečega križa“, ki vse na različnih javnih poslopih, na gledališčih, na šolah, na gostilnah. Strasburg je sprejel v svoje objazde desetstotice ranjenecv. Tu se živo čuti pulziranje vojne. To mesto, ki je središče ene najmočnejših trdnjav na svetu, je polno oficirjev in vojakov. Strasburg daje človeku pojem nemške vojaške sile. Zdi se človeku, da so ženske kar izginile iz mesta. Nikjer ni človeka, ki bi sploh misliti moglo, da pripade Strasburg še kedaj Franciji. Zvečer je polno elegantnega občinstva po cestah in kavarnah so vse polne. Zalosten vtisk napravljajo samo ženske v črnih oblekah; te spominjajo na žrtve, ki jih je veljala ta vojna. V središču mesta so pod nacionalnimi in državnimi zastavami uradi Wolffove agencije, kjer so izložena poročila z bojišča. Nepozaben vtisk napravljata takozvani Ce-

sarjev trg. Tu je okrog spomenika cesarja Viljema I. razpostavljenih v polukrogu 31 francoskih topov, zavojevanih v lutih bojih pri Lunnevilleu. Postavljeni so bili sem dne 2. septembra v spomin na bitko pri Sedanu. Za spomenikom je cesarjeva palača, na drugi strani je univerza, na levi je palača alžalskega deželnega parlamenta, na desni se vidijo mogočni cerkveni stolpi. Vso noč je Strasburg obsvetljen po veleakoskih reflektorjih, tako, da je v mestu jasno kakor ob belem dnevu.

Nevaren municijski transport. „Glos Narod“ priobčuje naslednji zanimivi opis municijskega transporta s težkimi avtomobili, ki ga je sovražna artiljerija obstreljevala, a je srečno došel na svoje mesto. Težki avtomobilni tren je dobil povelje, da pelje municijo dvema v ognju stoječima havbičnima divizijama. 35 velikih težkih avtomobilov smo naložili s potrebnim streljivom. Bila je svetla mesečna noč, ko smo zapeli li skladišče. Kaki dve uri smo se mirno vozili, tedaj so se pa od desne nenadoma oglasili topovi. Temu pa nismo pripisovali nobene važnosti, ker je bilo streljanje preoddaljeno. Naenkrat pa se je zasvetil metalec svetlobe, ki je križem razsvetljeval teren. Sovražniki so preiskavali ozemlje naših čet in kmalu je bil tudi naš tren močno razsvetljen. Očividno so nas opazili, kajti kmalu nato se je oglasilo strahovito gromenje topov in daleč proč od trena je padla ena krogla v reko. Vozili smo z divjo brzino dalje, neprestano razsvetljevani od metalecv svetlobe. Rusi so neprestano streljali na tren, a zadeli niso niti enega avtomobila. Ena krogla je zadela v neko hišo ob cesti in jo porušila ter zažgala. Krogle so prihajale vedno bliže in nevarnost je postajala večja in večja. Na vozovih je bilo na tisoče krogel, šrapnelov in granat, tisoče kilogramov ekrasita. Ko bi bila zadela avtomobile le ena krogla, bi bila strahovita katastrofa neizogibna. Kljub temu smo vozili dalje; krogle so vedno pogostejše padale v našo bližino, vedno so nas razsvetljevali sovražnikovi metalci svetlobe. Tren je divjal dalje s tretjo stopnjo brzine. Tedaj smo zavili krog gorskega pobočja in gromenje sovražnih topov je utihnilo. Nenadoma se je z leve prikazal metalec luči in topovi so zagrmeli. Bili smo rešeni; naše baterije so začele sovražnika uspešno obstreljevati od strani in ga kmalu prisilile k molku. Ko smo dospeli na cilj, smo opazili, da je bil na zadnjem avtomobilu odstreljen zaboj za kuhanje. Drugače je bil tren nedotaknjen. Vračali smo se podnevi, ne da bi bili kaj nadlegovani in na poti smo še tudi našli odstreljeni zadnji voz z zabojem za kuhanje. Pobrli smo tudi to svojo lastnino in odpeljali seboj. Ta vožnja pa ostane pač vsakemu udeležniku v spominu za vse življenje.

Imena potopljenih angleških križark.

»Aboukir«, »Hogue« in »Cressy«, so imena treh bitk, v katerih so Angleži zmagali Francoze.

Bitka pri Aboukirju se je vršila dne 1. avgusta l. 1798, za časa ekspedicije v Egipt. Angleži so imeli 13 ladij, in ravno toliko so jih imeli Francozi. Angleški admiral se je s šestimi ladjami pogumno vrnil med črto francoskih vojnih ladij in obrežje. Prva teh šest ladij je sicer običajala na sipini, a ostalim petim se je posrečilo, da so prišle na določeno mesto: prišle so za ladijo Tomant, ki je bila 8. v francoski bojni črti in tako dale posla francoskemu levemu krilu in centru. Ostale angleške vojne ladje so se pa postavile pred sovražne ladje na odprtem morju ter so jih tako spravile v navskrižni ogenj. Bitka je bila grozna in več angleških ladij, med temi tudi »Bellerophon« — ena najglavnejših Nelsonovih ladij —, so bile zelo poškodovane. In v zvezi tem popolnoma vpelem Nelsonovemu manevru, je imel francoski poveljnik admiral Bruneys, še nade, da zmaga, če bi se bila izvršila povelja, ki jih je bil dal on v odločilnem trenutku svojemu desnemu krilu; a kontreadmiral Villeneuve, ki je poveljeval desnemu krilu, ni videl signalov ter je ostal na svojem mestu, namesto, da bi se bil vrget od zunanje strani na one angleške ladje, ki so napadale francosko brodogve s strani širokega morja, vsled česar bi bili Angleži sami prišli med dva ognja. In Nelson sam se je bal tega, a kontreadmiral Villeneuve, ki je bil potem premagan pri Trafalgarju, ni imel nobene lastne inicijative: manjkalo mu je ene instiktivne odločnosti, ki v takih slučajih sili podrejenega generala, da sam iz lastne inicijative poihiti na pomoč svojemu vrhovnemu poveljniku. Francozi so bili v tej pomorski bitki popolnoma po-

razeni: vse njih vojne ladje — 13 na številu, so bile razdeljene. Tudi Nelsonovo brodovje je bilo jako poskakovano. Posledice te pomorske bitke so bile za Francoze naravnost usodoporne; niso se mogli več u-makniti iz Egipta; a ob enem je Francija izgubila ves prestiž, ki ga je dotlej vžila. Poleg tega je izid te bitke učinkoval na duhove vojne mornarice in porodil v nje mornarjih oni čut inferiornosti, ki je bil glavni vzrok, da je angleški admiral Nelson potem pri Trafalgarju zopet zmagal.

Bitka pri La Hogue (v rokavskem prelivu) blizu Saint Waasta, se je vršila leta 1692 in je končala z groznim porazom za francosko brodovje in zmagozdrženih brodovij angleškega in nizozemskega. Ko je francoski kralj Ludovik XIV. videl, da je ekspedicija, ki jo je bil poslal na Irsko za restavracijo Jakoba II., izgubljena, je sklenil pripraviti hud udarec na Anglijo in je pripravil mnogoštevilno in zelo dobro oboroženo brodovje, ki naj bi podpiralo izkrcanje na angleško obalo. Tekom te vojne, v kateri so se Nizozemci pridružili Angležem, je francoski admiral Tourville dne 29. maja l. 1692. naletel pri La Hogue na zrušeno sovražnikovo brodovje, ki je bilo najmočnejše, kar jih je do tedaj plulo po morju. Združeno angleško in nizozemsko brodovje je štelo 100 ladij, od katerih je 86 imelo več kot po 50 topov; Angleži so imeli 63 ladij s 4000 topovi, a Nizozemci 36 ladij s 2614 topovi. Posadke vseh teh ladij so šttele skupno 42.000 mož. Temu ogromnemu efektivni nasproti, je imel francoski admiral Tourville le 44 ladij, in nekaj manj, nego 20.000 mož posade. Združenemu angleškemu in nizozemskemu brodovju je poveljeval admiral Russell. V tej veliki bitki so imeli Francozi 2000 mrtvih in 3000 ranjenih.

Bitka pri Cressyju je pa še iz XIV. stoletja in sicer o izkrcanju angleškega kralja Edvarda III. v Normandijo. Dne 26. avgusta l. 1346, je imel kralj Edvard pod Cressyjem kakih 25 do 30.000 lepo vrenjenih in dobro rejenih mož. Proti tem je Filip Vološki vodil tolpo 70.000 mož, ki so pa bili vsi v največjem neredu, a so se nahajali med njimi mnogi ponosni in hrabri baroni. Francozi so bili poraženi; našlo je smrt v tej bitki 11 princov, 80 baronov, 1200 viteзов in 30.000 vojakov. — Kakor trdi Froissart, je število mrtvih v francoski armadi skoraj presegalo število vsega moštva zmagovite angleške armade. — Zanimivo je, da je bila v tej bitki artilerija privrkat uporabljena v boju na odprtem polju, dočim je prej služila le za napadanje in obrambo trdnjav.

Iz bojev Aufferbergove armade.

Vojni dopisnik »Zeita« poroča z dne 20. t. m. sledeče epizode o krvavih bojih, ki jih je imela prebiti Aufferbergova armada:

»Velike težave, katere je morala premagati Aufferbergova armada v bojih okoli Zamošča, so se vsem v svežem spominu. Toda še veliko večje težave, kakor s-vražnik sam, nam je napravil globoki posek, ki je silno oviral prodiranje naših čet, potem velika gozdovja in močvirja, skozi »katere so morali posamezni oddelki in treni, če so hoteli dospeti pravočasno na določeni kraj. Le velika odločnost in samostojno postopanje višjih kakor tudi nižjih poveljnikov, potem osebni pogum in zdrava inicijativa, so pripomogli k velikim uspehom armade generala Aufferberga. Sledi naj pa prizorov:

Dne 29. avgusta, ko so se bili najbolj luti boji, je bila na mestu, kjer je poveljeval nadvojvoda Peter Ferdinand svoji diviziji, situacija že jako kritična. Sosednja divizija, ki je tvorila levo krilo naše tamkajšnje pozicije, je bila že močno ogrožena od Rusov, ker so Rusi ravno tamkaj postavili svoj glavni artiljerijski park. Skoro bi se Rusom posrečilo njih boji; počasi, a sigurno je pričela prodirati ruska pehota pod zaščito močne artiljerije. Naša divizija se je borila hrabro, dokler je bilo to pač mogoče, toda končno je prišel moment, ko brez pomoči ne bi bilo mogoče več vzdržati ruskega napada. Že so se pričele naše vrste, ki so bile vsled velikih izgub močno razredčene, umikati. V tem obupnem trenutku se je nenadoma pojavil na bojišču polkovnik Heller in le njegovimi treznosti in pravemu spoznanju kritičnega položaja se je zahvaliti, da nismo doživeli na tem mestu poraza. Ta epizoda je tem pomembnejša, ker pri tej diviziji, kjer je Heller tako energično posegel vmes s svojimi četami, Heller ni imel čisto nič opraviti in sploh ni imel t nobenega poveljstva. To je ravno vojna! — Brez odlašanja, brez povelja je zbral že umikajoče se oddelke in havbično baterijo, prevzel poveljstvo tega malega in kombiniranega oddelka in posegel nevstraheno v boj. Ta veliki pogum imenovani diviziji nepoznanega oficirja in njegove navdušene besede, so ohrabile tudi sosednje oddelke, ki so napeli vse sile, da se vzdržijo v pozicijah, ki so se smatrale že za izgubljene. Ruski napad je vsled tega pričel ponehavati. Ko so naše čete to zapazile, so priredile v tem trenutku med klici »Živelo Velikanstvo! in Slava!« bajonetni naskok in s tem je bila rešena kritična situacija. Heller je bil vsled tega svojega junškega in samostojnega čina odlikovan z železnim križcem III. razreda z vojno dekoracijo.

Da mora oficir postopati tudi samostojno in to tudi znati izvesti, ni samo na sebi nič čudnega, ker stremi vse delo v miru po dosegi tega namena. Tem slavnijša pa je dejanska inicijativa pri oselah moštva, ki so bolj navezane na pokorščino kakor na povelja. V mirovnem času se tuptam

računa z dejstvom, da padejo vsi oficirji kake stotnije in da mora v tem trenutku prevzeti poveljstvo nad četami eventualno kak infanterist.

V krvavih bojih pri Mali Nidrevici se je faktično zgodilo, da so padli vsi oficirji neke stotnije in to ravno v trenutku, ko se je pripravljala na napad bataljon, katerega rezerva je bila imenovana stotnja. Neki podčastnik je takoj spoznal neugodno situacijo in je iz lastne inicijative prevzel poveljstvo nad imenovano stotnijo. Bil je to stabni narednik Alojzij Klennner, ki je dobil zato tudi srebrno hrabrostno kolajno.

Ponočni boj.

»Noč mi prijateljica človeka,« tako se govori običajno, toda ta izrek je le pogojno pravilen, za vojaštvo pa sploh ne. Če sovražne kroge preobvladajo sprednji teren in pokosijo vsakega, ki se pokaže in giblje v tem ozemlju, potem ostane vsakor samo še noč, ki naj pripomore, da se pride bližje do sovražnika in prode skozi fronto, ki jo obvladujejo njegove kroge. Tu je nočna tmina, ki zakriva napadalca, prava dobrota. Zlasti na odprtem bojišču, kjer branitelji uniči vse, kar bi zamoglo koristiti sovražniku kot zaščita, kjer branitelji iz varnih pozicij varuje ozemlje z neprestanim streljanjem, pri čemer sodelujejo topovi, strojne puške in tudi infanterija, na takih krajih je mogoče priti naprej sploh samo ponoči, dokler ne dokonča domača artilerija svojega dela in dokler ni zlomljena odporna sila branitelja.

Tako je prišlo tudi v sedanjih velikih bojih, ki se vrše med rekama Oise in Marne na Francoskem, že ponovno do ponočnih bojev. Francozi so skušali na ta način napasti nemške pozicije za reko Aisne in enaki sredstev se poslužujejo tudi Nemci proti Francozom. Ponočnih bojev so se posluževali vedno v vojnah, toda kot neobhodno potrebni so se izkazali šele po zadnji rusko-japonski vojni. Armade se v tem oziru sistematično vežbajo, da se odpravijo neugodnosti, ki so neločljivo spojeni z nočnimi boji: posamezni vojniki zamorejo namreč v temi videti le malo, zgube smer in pri spopadih ni mogoče razločevati prijatelja od sovražnika. Živci so razburjeni in vojniki vidijo v fantaziji strahove in nevarnosti celo tam, kjer jih ni. Vsi predmeti se vidijo večji in vplivajo vzajemirajoče. Žitne kopicе se smatra za sovražne kolone, snope za artilerijo. Vsak šum se sliši daleč in je jako težko dognati, odkod prihaja. V vojni l. 1866 je bil alarmiran velik bivač in postavljen v bojne pozicije, ker je bilo slišati v bližini streljanje s puškami in topovi. Kakor se je izkazalo pozneje, je neki konjeniški polk izpraševal svoje oblike. Neko mirno se pasečo četo jagnjet se je smatralo kot zbiranje sovražnih rezerv in je bila zato obstreljevana. Takih pomot sploh nikdar ni mogoče odpraviti, toda dobro izvežbanje v mirovnem času jih zamore zmanjšati, kajti oko in uho človeka se lahko privadita na temo.

Če morajo pri napadu na kako utrjeno pozicijo prodirati sprednje infanterijske čete ponoči, je treba določeno ozemlje poprej natančno preiskati s patroljami in dognati linijo, do katere naj se prodira. Važno je tudi, da se vrši prodiranje le v ravni smeri, kajti vsa stranska gibanja se nevarna in napravljajo tudi zmešnjave. Na dano znamenje se dvigne brez vsakega šuma cela linija in hiti naprej. Vsako govorjenje je prepovedano v takem momentu. Nobena povelja ne motijo tihe noči. Vse, kar zamore na odprti povzročevati šum, kakor jedilne posode, pokrovi in drugo, se že poprej odstrani in varno pritrdi. Nove pozicije določijo kolikor mogoče že patrolje, ki se nahajajo tamkaj s svetilkami, ki so na strani, obrnjeni proti sovražniku, pokrite. Kakor hitro je to doseženo, odhiti vse tja. Potem lopate v roke in prične se pridno kopanje strelnih jarkov, kjer se potem vsi poskrijejo. Tu nenaden blisk! Sovražnik je menda pričel postajati nemiren in preiskuje ozemlje z reflektorji. Vse ustavi svoje delo in se vrže na tla. Nikdo se ne gane, nikdo ne premakne. Svetlobni žarki se blišče nad ležečimi postavami, ki jih pa ni več mogoče razločevati od zemlje. Reflektorji posvetijo drugam in delo se prične vnovič. Pri vsakem možu leži puška. In če bi sovražnik zapazil delo in pričel prodirati, potem se takoj zamenja lopata s puško. Ko nastopi jutranji svet, se nahaja napadalec že zavarovan v novi poziciji, par sto metrov bližje sovražniku. In skoro brez vsakih izgub se izvrši nočno premikanje čet, dočim bi slična operacija podnevi zahtevala stotine, morda celo na tisoče žrtve. In pri vsem tem naj bi noč ne bila prijateljica človeštva?

Domače vesti.

Vojne razglednice. Izšla je druga serija, št. 4-7, teh po vojni pomožni pisarni ministrstva za notranje stvari izdanih razglednic. Nova serija vsebuje zanimive slike s severnega bojišča, in sicer običajne artilerije v globokem pesku pri Krasniku, polom kazaskega napada po ognju naše infanterije in strojnih pušk pri Lvovu, znano junaško rešitev avtomobilskega trena pri Bursztynu, in posnetek inspekcijske vožnje, ki je dovela vrhnega poveljnika nadvojvodo Friderika, nadvojvodo-prestolonaslednika Karla Frana Josipa in šefa generalnega štaba Conrada pl. Hetzendorfa do strelne linije v bitki pri Grodeku. Narobe je pošiljati: Kriegshilfsbureau, Wien, I. Bez., Hoher Markt št. 5. Cena razglednice 20 vinarjev.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu

je izšel in založil naslednje knjige:

1. »VOMUN«. Spisal J. P. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjergiev-Turgienjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGOSLOVANIH«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGICEVA«. Spisal Ksaver Šandor-Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.—.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomić. Poslovenil Štefan Klavž. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.—.
11. »VITEZ DE RDEČE HIŠE«. (Le Chevalier de Maisin rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.

HERMANGILD TROCCA

Trst, ul. Barriera vecchia 8

veliko zaloga urviskih predmetov
Venci, medao žico, iz umetnih cvetle s trakov in napis. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike.
Najnižja konkurenčna cena.

Josip Gergič, Trst

Rocol - Molino a vento št. 40

Prodajalna čevljev

vseh vrst za moške, ženske in otroke in zaloga usnja.

Sprejema naročila po meri in popravila.

Cene zmerno. Priporoča se za obilen obisk

Restavracija FINDING

Trst, via Cologna 11

Veste odelje in prazni

PLES

Velik 50 stotnik, po 8

30 stot. K. plošč ovira močnej g. dha.

CROATIA

Ustanovljena leta 1884. — CENTRALA: Zagreb, v lastni hiši, vogal Moravske in Preradovićeve ulice. — GLAVNO ZASTOPSTVO: Ljubljana, Novisad, Osijek, Reka, Sarajevo.

Podružnica Trstu, ul. Lavatoio 1, II.

Telefon št. 24-94.

Ta zadruga prevzema pod ugodni pogoji sledeča zavarovanja:

1. Na življenje.

2. Proti škodi po požaru.

3. Zaarovanje steklenih šip.

Zadružno imeje v vseh delih znaša K 3,013.332-66

Letni dohodek premije s pristojbinami K 1,486.297-56

Izplačane škode K 5,234.162-96

Spособni posredovaki in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje

Podružnica „Croatia“, Trst, ul. Lavatoio 1, II.

In glavno zastopstvo „Croatia“ v Ljubljani (tvrdka Kmet in Slivar).

Zastopnik za Goricko G. Franc Perko, Gorica, Trgovski dom

Prodajalnice ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug drag. Vekajeta)

Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekajeta) Corso št. 35.

Bogati izbor satanin, srebrnina, dragocenosti in dragih ur. Kupuje in menja stare sile in tudi srebrne s novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravila vsakovrstne srebrnina, satanina, kakor tudi lepne ure.

Skladnice potrebne za hrar. zdravljenja. Potrebščine iz gumija in nepredra. blaga.

Trst, ul. Giosuè Carducci št. 23

Telefon št. 823.

Kirurško orodje, ortopedični aparati, moderci, umetne roke in noge, berglje, kilni pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacije.

Skladnice potrebne za hrar. zdravljenja. Potrebščine iz gumija in nepredra. blaga.

Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina

Nov prihod volnenega blaga za moške, in ženske, zbir, batist in perljiva svila za jožice. — Svilenina in okrasni zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezanine in drobnarije, preproge, zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

Trst, Piazza Barriera vecchia 9, Tel. 26-56

se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in kostrunovo jančje in tudi kokošje meso.

OBET: Kuharje govejih vamp, zaloga suhih in osoljenih črev ter sličnih izdelkov. Postrežba na dom. — Zmerne cene.

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Trst, Campo S. Giacomo 4

Prodajalnice ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug drag. Vekajeta)
Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekajeta) Corso št. 35.
Bogati izbor satanin, srebrnina, dragocenosti in dragih ur. Kupuje in menja stare sile in tudi srebrne s novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravila vsakovrstne srebrnina, satanina, kakor tudi lepne ure.

GIULIO REDDERSEN
Trst, ulica Giosuè Carducci št. 23
Telefon št. 823.
Kirurško orodje, ortopedični aparati, moderci, umetne roke in noge, berglje, kilni pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacije.
Skladnice potrebne za hrar. zdravljenja. Potrebščine iz gumija in nepredra. blaga.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina
Nov prihod volnenega blaga za moške, in ženske, zbir, batist in perljiva svila za jožice. — Svilenina in okrasni zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezanine in drobnarije, preproge, zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

V dobroznani mesnici
Valerio Demarchi
Trst, Piazza Barriera vecchia 9, Tel. 26-56
se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in kostrunovo jančje in tudi kokošje meso.
OBET: Kuharje govejih vamp, zaloga suhih in osoljenih črev ter sličnih izdelkov. Postrežba na dom. — Zmerne cene.

Izredna prilika.
Velik dohod ur, veržic, zlatih in srebrnih priveskov. Zluzane cene.
RAINMUND BIZJAK
Trst, Campo S. Giacomo 4

NAZNANILO.
Cast mi je naznaniti slav. občinstvu, da sem odprl popolnoma novo pekarno v ulici Caserma št. 11, katera je preskrbljena z vsakovrstnim blagom. Kruh vedno svež. Naj nešje vrsti moke. Prepečenci, slaščice, mrzle pijače, kakor tudi vino in likerji. Uljudno se priporoča Alojzij Gulj, prej na trgu Caserma.)

CROATIA
Ustanovljena leta 1884. — CENTRALA: Zagreb, v lastni hiši, vogal Moravske in Preradovićeve ulice. — GLAVNO ZASTOPSTVO: Ljubljana, Novisad, Osijek, Reka, Sarajevo.
Podružnica Trstu, ul. Lavatoio 1, II.
Telefon št. 24-94.

1. Na življenje.
2. Proti škodi po požaru.
3. Zaarovanje steklenih šip.
Zadružno imeje v vseh delih znaša K 3,013.332-66
Letni dohodek premije s pristojbinami K 1,486.297-56
Izplačane škode K 5,234.162-96
Spособni posredovaki in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Via Barriera vecchia št. 29, I. n.
Velik izbor moških in otroških oblek in blaga. Prodaja proti plačilu in na obroke. Urnik: 2¹/₂-7¹/₂ pop.
Via Barriera vecchia št. 29, I. n.

Mirodilnica Mario Ferlin
Trst, Sv. Marija M. zgornja 2 (Bivio)
PODRUŽNICE: Ulica Sette Fontane 215 in Carola zgornja 386 (stara smodlišnica).
Velika izbira kramenij, barv, šip, žebijev, petroleja i. t. d.
Redilni prašek za pitaje svinj, krav, konj, itd. Ild. lekarnarja dr. T. NKOCZYJA v Ljubljani.
Prodaja na drobno in debelo

DEJNSKA PIVOVARNA TRST
Adria
NAJBOLJŠE PIVO!

Rionione Adriatica di Sicurtà v Trstu
ustanovljena leta 1838.
Zavarovanja proti škodi, povzročeni po ognju strel in eksplozijah.
Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju.
Zavarovanja proti tatvini z zlomom.
Zavarovanja pošiljatev na morju in na suhem.
Življanska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah.
Beluška glavica in rezerve dne 31 decembra 1912 K 175.540.187-98
Istanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1912) K 634.593.429-80
Dolgar obstoja družba, je bilo v vseh branah izplačano na škodah K 758.460.348-88.
Zastopstva v vseh delih glavnih mestih in važnih krajih po vsej Evropi.

Predmeti za planince!
Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.
Vsakovrstne obleke:
Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.
Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.
Modni predmeti za gospode, srajce, ovrtnice, zapestnice in nogovice.
Za člane športnih in planinskih društev
POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel
ulica S. Antonio 12 nasproti Kred. poslojaji

Anton Mahne, trgovec
Priporoča sl. občinstvu
svojo trgovino jestvin in kolonijalnega blaga
Trst, ulica del' Istria št. 4
s podružnico na Greti številka 275.
Vsakovrstna vina in likerji
v steklenicah. — Blago vedno sveže. — Postrežba točna na dom. — Prodaja na tahelo.

MIKUSCH
Trst
Piazza San Francesco d'Assisi 7
Prodaja moke Ivrste adice in prepečence (biškote) najb. ljiš vrst, velika izbira bombonov, sveč kruh pikrat na dan izdan z električnim strojem
Butelke, fina desertna vina, dalmatinska in istrska vina z razprodajanjem, pivo v steklenicah. — Postrežba točna. . .

Leopold Kuret
Trst, Sv. Mar. Magd. zgornja 79
Priporoča slavnemu občinstvu
na novo urejeno trgovino jestvin in kolonijalnega blaga.
Postrežba točna. Cene zmerno.
Svoji k svojim!